

Cvičení 10: Kódování textu
Aby myšlení bylo dobře vidět

Článek je recenzí na ve své době, tedy roce 2005, novou verzi programu Atlas.ti, který je určen všem kvalitativním výzkumníkům napříč spektrem lidských činností a vědeckých oborů. Jedná se již o pátou verzi. Článek pochází ze sociologického časopisu a na způsobu, jakým je napsaný, je to poměrně znát. Nebo přinejmenším je znát, že autor je spíše kvalitativním výzkumníkem, než odborníkem na software.

V úvodu jsou popsány základní principy, jak program při kvalitativním výzkumu může svému uživateli pomoci – jedná se především o vizualizaci, přetřídění a okódování jednotlivých dílčích částí výzkumu, ať už se jedná o text, vizuální či audio soubory. Po krátkém výčtu konkurenčního softwaru se autor podrobněji vrací k práci s programem. Jako podstatu programu a jeho nejzákladnější funkci vidí okódování dat, díky němuž si může výzkumník učinit data přehlednějšími, rychleji a snadněji dostupnějšími a utříděnějšími. Zdůrazňuje, že Atlas.ti je jen jakousi pomůckou pro již zkušené kvalitativní výzkumníky, a laikům bez znalosti podstaty výzkumu příliš nepomůže. Slouží spíše jako úložiště výzkumníkem vytvořených myšlenek. Poté se autor ponoří do funkcí programu ještě hlouběji, a začíná vyzdvihovat drobné výhody, jenž má tento program oproti jiným ze své kategorie. Jako hlavní vidí především to, že je program schopen vizualizovat naše myšlenky velice přehledným způsobem, a celý proces této vizualizace je velice intuitivní na ovládání. Stejně jako následná práce s propojováním, přiřazováním, shrnováním a srovnáváním kódů. Zajímavou funkcí je skrývání některých objektů, kterou autor hodnotí velice kladně, protože pro správné utřídění dat, je podle něj někdy třeba něco nevidět. Na závěr části, popisující podstatu programu, je zařazena asi nejzajímavější část, popisující jak efektivně využít vytvořené poznámky a kódy při tvorbě finálního výstupu. V podstatě to funguje tak, že pokud výzkumník pečlivě dělal každou část své práce, každou poznámku a kód, díky programu může na závěr s nesrovnatelně větší rychlostí, než bez něj, z těchto poznámek vybrat, co je podstatné a co ne. Program pomáhá dávat dílčím částem smysl a jednotu.

Další část textu se zabývá vylepšeními ve verzi 5 oproti verzi 4, a to jak ve vizuálním prostředí programu a uživatelském rozhraní, tak v možnostech, jaké nástroje lze použít, nových možnostech vyhledávání a nových funkcích. Analýza se v páté verzi programu stává ještě přehlednější a práce s programem, pokud všechny jeho funkce odhalíme, ještě rychlejší. Poté se pouští do kritiky drobných nedostatků programu, jako je chybějící možnost upravovat nástrojové panely a neschopnost číst některé datové formáty. Na závěr doplňuje, že program, ač má poměrně intuitivní ovládání, má opravdu mnoho funkcí, které uživatel snadno neodhalí, a přečíst si manuál je zde vhodnější, než u mnoha jiných programů.

Zdroj:

KONOPÁSEK, Z. (2005): Aby myšlení bylo dobře vidět: Nad novou verzí programu Atlas.ti. Biograf (37): 49 odst. Dostupné na adrese
<http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=3706>